

ERDÉLYI GAZDA

MECJELENIK

minden pénteken
legalább egy iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félévre 2 ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és érték küldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
csimrendők.

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

		1-11	1-31	1-61	1-121	1-241	1-52
		széri hirdetéskor					
		ft	kr/ft	kr/ft	kr/ft	kr/ft	kr
16/16	lap	14	36	70	120	200	360
8/16	"	7	18	35	60	100	180
4/16	"	3.50	9	17.50	30	50	90
2/16	"	1.75	4.50	8.75	15	25	45
1/16	"	.90	2.25	4.40	7.50	12.50	22.50

Nagyobb hirdetéseknel külön kedvezmények.
Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor
a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni;
menyly helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetés
számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala
és a r. k. Lyceum nyomda központi irodája (főter gr. To-
leki Domokos-ház.) Mellékletek 5 o. 6. ftba számít-
tatnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Pályázati hirdetés.*

Az erdélyi gazd. egylet által a mult évben ki-
tűzött cseléd ügyi pályakérdésre csak egy, a bi-
rálók többségének véleménye szerint meg nem felelő
pályamű érkezvén be, az igazgató választmány e
pályadíjat képező 20. db aranyat ugyanezen immár
harmadszor ismételt pályakérdésre kitzüni határozta:

„Micsoda viszony van Erdélyben
gazda és cseléd közt, mik ezen viszony
előnyei és hátrányai, s miként lehetne —
a Királyhágón tuli körülményeket is le-
hetőleg tekintetbe véve — erdélyi gaz-
daságainkban a jó cselédetszaporítani?”

A pályaműveket szokott módon idegen kézzel
írva s jeligés levelekkel ellátva, 1874. december
31-én estig Kolozsvárra, az erdélyi gazdasági egylet
titkárához kell beküldeni.

A pályaművek megbiráltatását szakértők által
az igazgató választmány eszközöndi, s ez adja ki az
absolut becsesel bíró legjobb mű írójának a díjt.

A pályanyertes munka, sőt a többiek közül is
az arra érdemeseknek ítéltek, az „Erdélyi gazda“
hasábjain közreadatnak, egyébként szerzők tulajdonai
maradván.

*Erdélyi laptársaink, ugy a magyar szaklapok t.
szerkesztőségei tiszteletteljesen felkéretnek ezen pályázat
szíves átvételére.
Szerk.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató vá-
lasztmányának Kolozsvárt 1874. ápril hó 9-én tar-
tott üléséből.

Báró Huszár Sándor
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Gyümölcs-iparunk multja, jelene és jövője.

III. A jövő.

(Folytatás.)

II. Lajstroma a javaslatba hozott 60 körtefajnak.

a.) Nagy gazdaságok számára.

1. Nyáriak.

1. Nyári Magdolna, érés: julius végén, pk.
rendes körülmények közt, természetes gula, bőtermő.
2. Barackizü körte, (Poire péche) ér. aug.
elején, cs. pk. rendes kör. természetes gula, jótermő,
finom.

3. Stuttgarter kecskeör, ér. aug. elején s
közepén, cs. pk. rendes körül. sugár fát nevel, jó,
német-eredetű régi faj.

4. Nöczomb, (nyári király. Frauenschenkel)
ér. aug. cs. és pk. rendes kör. mt. jótermő. Az ara-
nyos mentén van elterjedve, régi jó faj.

5. Nyári pergament, (Dinnye körte. Zöld
pergament, Grüne Milan) ér. aug. cs. és pk. rend.
kör. mt. és gula. Egész Erdélybe el van terjedve,
régii jó termékeny faj.

6. Torzsátlan, (Császár körte. Bon Chrétien d'éte) ér. aug. végén és sept. pk. konyhai, mt. rop-pant nagy fát nevel, egyike a legrégebb körtéknek, melyet egész Európában nagyba szaporitnak. Római eredetű.

7. Transylvania, (Le Transylvanienne) ér. aug. végén és sept. cs. és pk. sugár fát nevel, rend-kör. bőtermő. Gregoire magoncza, melyet egy er-délyi tisztelője ajánlatára bocsátott ezen név alatt forgalomba, finom.

8. Hollandi esperest, (Holländische Som-mer dekan birne) ér. aug. cs. és pk. koronára jól te-rem, rend. kör.

9. Nyári Ananász, (Gute graue. Septemberi muskotály Bodornál) ér. sept. elején, cs. és p. mt. jó termő, rend. kör.

10. Salisbury, ér. sept. finom csem. szabá-lyos koronát nevel, rend. kör. V. Mons magoncza, be-cses faj.

11. Congressus emléke, (Souvenir de Cong-resse) ér. sept. cs. és piaci, szabályos koronát növel. Legnagyobb minden eddig ismert körték közt. Hat lefinomabb körtéfaj keresztezésével állította elé Mos-sel Francia műkertész, 1867-be, s mutatta bé a pa-risi Congressuson. Arany érmet nyert; jó talajt, gon-dozást, és fedett helyet kíván.

12. Vilmos, (Bon Chrétien William) ér. sept. cs. és pk. mt. Hazánkban vigan növekszik, s szépen diszlik, nagy és kitűnő jóságú, a nyári körték ki-rálya, melynek egy kertből se kellene kimaradni. Amerikából jött Európába.

J e g y z é s: A nyári körték megszedésének ide-jét óráját eltalálni, nem könnyű. Ideje korán szedve izetlenek, későn szedve rohamosan érnek le, s elszo-tyosodnak. Tanácsos egyszerre, akkor szedni, mikor a gyümölcs magva már megbarnult, s azután hűvös pinczébe elrakni.

2. Ősziek-

13. Őszi pergament, (Weise Herbstbutter birne. Kaizerbirne) ér. oct. cs. és pk. rend. kör. ko-ronára vagy gulára növelendő, finom.

14. Isambert, (Graue Herbstbutterbirne) ér. oct. cs. és piaci, mindenféle miveltést eltűr, rend. kör. régi jó faj, csakhogy rohamosan érik. A V. Mons féle új Isambertet (Isambert nouveau) kellene helyette ajánlatba hozni, tartósabb s izletesebb gyümölcséért, ha termékenyebb lenne, s fája nem olyan érzékeny a milyen.

15. Fahajszinű körte, (Holzfarbige Butter-birne. Fondante des Bois) ér. oct. cs. és pk. mt. rend. kör. nagysága miatt fedett helyet, s e mellett gondos miveltést kíván, kitűnő.

16. III. Napoleon, ér. oct. cs. pk. rend. kör. mt. jó termő, előnye, hogy 3—4. hétig eltart, jeles.

17. Maria Louisa, ér. oct. cs. és pk. rend. kör. vigan tenyészik, mt. és törpe koronán. 3. hétig tart, finom, termékeny talajt kíván.

18. Capiamont, (olv. Capiomont) ér. oct.. 3. hét alatt, cs. és pk. növése mérsékelt, régi szép és jó faj, jó és kissé nedves talajt kíván.

19. Bosé kobakja, (Bosé's Flaschenbirne) ér. oct—nov. cs. és pk. rend. kör. Nagy aranyszinrosdás, finom faj. Fedett helyet s jó erőbe tartott talajt kíván.

20. Gellert vajkörtéje, (Hardy körtéje) ér. oct. 3. hétig, cs. és pk. mt. és természetes gu-lára is növekedik. Aranyszinrosdás nagy finom, jó erőbe lévő mély talajt kíván.

21. Charneusi-izletes, (köstliche von Char-neu) ér. oct—nov. cs. és p. rend. kör. jó gondozás-sal. Francia eredetű finom faj.

22. Szürke esperest, (graue Dekanbirne) ér. oct—nov. cs. és p. rend. kör.

23. Esperest vajkörtéje, ér. oct—nov. cs. és p. rend. kör. mindennemű miveltést eltűr, de jó talajt kíván.

24. Calebasse karafon ér. oct—nov. cs. és pk. finom. Fedett helyet és jó erőbe lévő talajt ki-ván. Nagyságra a Congresssal vetekedik.

3. Elő-téliek.

25. Máriánna, (Princesse Marianne) ér. nov. dec. cs. és pk. mt. rend. kör. nagy és finom.

26. Edward király, (Knig. Edward) ér. nov. dec. cs. és pk. mt. rend. kör. termékeny és jó.

27. Új Zephirine, (nouveau Zephirine) ér. nov—dec. cs. és p. rend. kör. mt. és koronára. na-gyon termékeny.

28. Angoulémi hercegné, ér. nov—dec. cs. és p. rend. kör. de jó expositióval és talajjal, tökéletes, nagy és szép.

29. Clairgeau, (olv. Clérzsó) ér. nov—dec. cs. és p. fedett helyet és termékeny talajt kíván, nagy szép és jó.

30. Bachelier vajkörtéje, (olv. Baselié) mindeu tekintetben mint 28. és 29.

31. Blumenbach vajkörtéje ér. nov—dec. cs. és p. gulára törekvő bőtermő nagy és finom.

32. D'arebergi Colmár, (Colmár d'Areberg) ér. nov—dec. cs. és p. gula alakot kedvel. 6—8 hétig rendre érő, rend. kör. fedett helyet s jó talajt kíván.

33. Grumkowi vajkörte, ér. nov—dec. cs. és p. minden alakot megtűr, de mély és kövér talajt kíván — fedett helyen. —

34. Diel vajkörteje ér. nov—dec. cs. és piaci, egy sorban áll a 28 és 29 sz. alattival, fedett helyen, jó talajt kíván; többféle művelést eltűr, jó termő, nagy, eléggé nem ajánlható.

35. Napoleon I. ér. nov—dec. cs. és p. sok név alatt termesztik, minden alakot megtűr, nagy jó. és termékeny. Még ha nincs is, helyet kell neki keresni.

4. Közép-téliék.

36. Philippe Delfosse vajkörte, (Gregoire egyik legsikerültebb magoncza) ér. dec—febr. cs. és p. mt. és gulára, jótermő finom.

37. Columbia, (amériki) ér. dec—febr. cs. és p. többféle művelést eltűr, nagy és jó, rend. kör.

38. Broom-Park, ér. dec—febr. cs. és p. mint nő 37.

39. Colmár Souverain, (Argenson. Passe Colmár és még 40 név alatt,) ér. dec—febr. cs. és pk. koronára, redélyre és pujára. Felséges gyümölcs, kár hogy fája gyenge, s azért mindig rezervába kell tartani, korán és bő-termő, minden kertbe helyet kell adni neki.

40. Virgouleuse, (Virgulits) ér. nov—feb. cs. és p. természetes gulát növel, bőtermő, Erdélybe meghonosított jó faj. —

41. Six vajkörteje, dec—feb. cs. nagy és izletes finom faj, mt. és gulára alkalmas, fedett helyet s jó talajt kíván. —

42. Téli Hardenpont, (az osztrák tartományokban s Magyar országon korona örökös Ferdinánd név alatt terjedt el) ér. dec—feb. cs. és p. rend. kör. minden műveléssel jól diszlik, bő termő finom, nálunk hazájára talált, eléggé nem ajánlható.

43. De la Motte vadoncza, ér. dec—jan. cs. és p. mt. nagy fát nevel, s rend. kör. közt is jól terem. Nagy, vajszerűen olvadó termékeny faj, csak hogy rohamosan érvén, hamar tul kell adni rajta.

44. Liegel téli vajkörteje, (Coloma preme, Coloma gróf körteje) minden tekintetben egy színvonalon áll a 39 sz. alattival, csak hogy fája erősebb lészen.

45. Legfinomabb téli vajkörte, (Hoch feine Butterbirne) ér. dec—jan, cs. és p. a körték legjavához tartozik, gulára szeret neveltetni, rend. kör.

Nagy Ferencz.

(Folytatása következik.)

Gazdasági szemle a bécsi közkiállításon.

(Folytatás.)

I. rész.

I. szakasz: Szántőföldművelés.

I. fejezet: A szemtermények.

1. Bevezetés.

A világtárlaton egymással versenyre kelt országok földművelési terményeinek kiállításában, a figyelmet első sorban a legerősebben képviselt szemtermények vonták magukra.

A szemtermények tömeges kiállítása azok jelentőségének kétségbe vonhatlan bizonyosságául tekinthető. A szemtermények ugyanis nem csak mint vető magvak, mint emberi és állati tápanyagok, s mint különféle iparágak által szükségelt nyersanyagok, hanem mint a földművelés oly terményei is kiváló figyelmet érdemelnek, melyek kedvezőbb szállító képességek folytán, a nemzetközi forgalomnak is nevezetesebb tárgyai közé sorozhatók. —

Az egyes országok, földművelési terményeik kiállításával nem csak természetes és mezőgazdasági állapotok feltüntetését célozván, hanem lehelőleg kivitelképes terményeik szélesebb körökben megismertetésére is sulyt fektetvén, mi sem volt természetesebb, mint a földművelés azon terményeinek nagyobb mérvű kiállítása, melyek kellenőségét fokozni, a termelési viszonyok kívánatossá tették.

Ez érdekek mellett, ezeknek mily mérvben méltánylása gyakorolt legnagyobb befolyást a különböző országok szemterménykiállításainak minőségére.

Legnagyobb mennyiségben és legtöbb gondal a szemterményeiket Magyarország, Ausztria, Németország mutatták be.

Dicséretesen állítottak ki Olaszország, Franciaország, Spanyolország, Portugal, Belgium, Holland, Svédország, Oroszország, Románia, Törökország, Görögország, Egyiptom, Algier, Japan, Britt India és Északamerika,

S csak igen kis mennyiségekre szorítottak Dánia, Norvégia, Tunis, Marocco, Jöreményfoka, Kaukázus, Persia, China, Délamerika, és Ausztrália.

Az európai államok között csak a Sveicz nem állított ki szemterményeket, Anglia pedig kizárólag magárusai által képviseltette magát. — Ezeken kívül azonban nem volt állam melynek mezőgazdái, gazdasági s kereskedelmi egyletei, vagy kormányközegei ne tartották volna érdeklükben állónak szemterményeik megfelelő bemutatását.

A kiállított szemtermények könnyebb áttekintés végett, azok a miveleti növényeknél szokásos csoportosítás szerint, mint gabonaneműek, hüvelyesek, olaj fonal, gyök és szálas takarmány növények, továbbá festő, fűszer és gyógy növények különböztethetők meg. — Az utobbiaktól

eltekirtvén, csak az előbbiekre szorítkozunk, mint a melyek minket mezőgazdasági szempontból, első sorban érdekelnek. — A gabonaneműek és hüvelyesek ugyanis mint tápnövények, — az olaj és fonálnövények, a gyökönvények némely részével mint ipar által szükségelt nyersanyagok, —

és a gyökönvények másik része, a szálas takarmánynövényekkel mint tápanyagok a miveleti növénycsoportok között kétségkívül legnagyobb jelentőséggel bírnak.

(Folytatása következik.)

T Á R S A L G Ó.

Közgyűlés 1874. április 14-én.

(Folyt. és Vége)

3. Az 1873-ik évi pénztári zárszámadás, a rovatos vagyongkimutatás és a vagyommérleg a t. tagok között kiosztatván, —

felolvasottnak tekintetik.

4. A pénztárvizsgáló bizottság következő jelentését terjeszti elő:

Tisztelt közgyűlés!

A tiszteletteljesen alólirt pénztárvizsgáló bizottság a következő jelentést terjeszti be:

Mindenekelőtt legkedvesebb kötelességünknek tartjuk nyilvánítani, miszerint egyletünk pénzbeli számadásait a legnagyobb rendben, a legnagyobb pontossággal vezetve találtuk, úgy hogy ennek nyomán egyleti pénztárnok Tkts. Dr. Hintz György ur fáradhatatlan buzgóságát a t. közgyűlés méltányoló elismerésébe a legmelegebben ajánljuk.

A nagy szorgalommal összeállított 1873. évi pénztári számadást, vagyongkimutatást és vagyommérleget — a t. tagok között kiosztatván — felolvasottnak kérjük tekinteni s ezennel bátrak vagyunk a nevezetesebb rovatokra némi megjegyzéseket tenni u. m.

I., Alaptőke.

Ezen rovat áthozatala 1873-ra 60,642 frt. 2 krt. tett, melyet levonva a jelenlegi átvitelből 60,979 frt. 94 krból, az alaptőke gyarapodása a múlt évben 337 frt. 92 krt. tesz. Ezen rovatnak készpénz követelése 1872 óta (1478 frt. 2 kr.) 65 frt. és 92 krral szaporodott és ma 1543 frt. 44 krt. tesz. Erre nézve a tiszteletteljesen alólirt pénztárvizsgáló bizottság ajánlja, hogy ezen összeg, ha lehet a bevándorló hátralétekből törlesztessék, ha pedig ez a jelen számadási év lefolyása alatt lehetséges nem volna, akkor ezen a rendes jövedelmekből nem fedezhető követelés, az 1543 frt. 44 kr. leiratása által megszüntetessék.

Ugy a II. rendes jövedelem, mint a III. köztelek rovatában két azonos tétel fordul elő, t. i. az elsőben e czim alatt: hivatalnokok fizetése, az utóbbiban mint személyzet fizetése. Míután mindkét tétel egyaránt rendszeresített állomásokra vonatkozik, a tiszteletteljesen alólirt bizottság bátorodik ajánlani, miszerint e két kiadási tétel a jelen számadási éven kezdődőleg egyesíttessék és a II. rovat 1. czime alatt elszámoltassék. —

Az V. a gazdasági verseny díj alap rovatára nézve kívánatosnak tartja a tiszteletteljesen alólirt bizottság, hogy az a vele különben is rokon természetű arany alappal összezo-

vasztassék, de miután ez csak a nagyon tisztelt adományozó egyleti tagtárs Szentgyörgyi József ur beleegyezésével lesz eszközölhető, bizottság ezennel ajánlatba hozza, hogy a t. közgyűlés az engedélyt a t. adományozó urtól kikérje s ennek elnyerése után ezen önálló rovatot javaslatunk szerint megszüntesse.

A vagyommérleg activája a hátraléteknek sajnos emelkedését mutatja, főképen szembetűnő a kölcsöntőkék után kimutatott 1034 frt. 16 kr. restantia. Ebből 719 frt. 16 kr. a jelen évben befizettetett ugyan, de 312 frt. és az idő általi felszaporodása még mindig hátra van. E helyen egyszersmint megjegyezzük, hogy a t. közgyűlés és igazgató választmány határozataiból folyólag 7498 frt. 7 kr. tőkekövetelés, valamint összesen 7861 frt. és 8 kr. kamat követelés behajtás végett egyleti ügyvéd urhoz áttétetett.

Az erdélyi gazdasági egyletnek 1872. évi április hó 27-én tartott rendes közgyűlése a 10. szám alatt elhatározta, miszerint az alapítványait még eddig be nem fizetett tagok szólittassanak fel, hogy két év alatt, az az a jelen közgyűlés napjáig — ezeket a kötelezett összegnek megfelelő névértékű urbéri papirokkal törlesszék. Ezen jelentékeny kedvezményt azonban csak nagyon kevesen vették igénybe, ugyanazért jónak látná a tiszteletteljesen alólirt bizottság, ha a t. közgyűlés korábbi határozatát újból két évre — az 1876. évi közgyűlés napjáig kiterjesztené, kijelentvén azonban határozottan, hogy ezen kedvezmény csak azon alapító tagokra szól, kik beperelve nincsenek.

A pénztárvizsgáló bizottság így a zárszámadáson, rovatos vagyongkimutatáson és vagyommérlegen végighaladva, a készpénzmaradvány megolvasásához és az urbéri papirok számbavételéhez fogott. —

A pénztárkészlet a kimutatott 159 frt. 80 krral egyezően találtatott.

Az urbéri papirok készlete a következő:

2 drb.	1000 pfrtos	2100 frt.
2 "	500 "	1050 "
74 "	100 "	7770 "
36 "	50 "	1890 "

Összesen 114 drb. . . . . 12,810 frt.

névértékkel, mely az I. alaptőke rovat 5. czim d., tételének b., és j., pontjaiban kimutatott 12, 810 frt. összeggel teljesen egyezik.

Ez alkalommal a tiszteletteljesen alólirt bizottság a kezelhetés könnyítésére nézve azt indítványozza, hogy az 50-es, 100-as és 500-as obligációk ezeresekért becseréltesse, egyszersmint bizottság kéri a t. közgyűlést, hogy hasonló indokból ezen becserélés eszközzésére jövőre is valahányszor 10 drb.

százaz vagy 20 drb. ötvenes obligáció a pénztárnál begyűl, igazgató választmányát, illetőleg pénztárnokát felhatalmazza.

A megvizsgált urbéri papirokon kívül még M. Bors Albert ur által, elhunyt szülőinek emlékére tett alapítványa 2100 frt. urbéri papirokban is számba vétetett és a jelen számadási éven kezdődőleg külön rovatba beutaltatott.

Mindezeknek elsorolása után azon tiszteletteljes kéréssel fordulunk a t. közgyűléshez, sziveskedjék egyleti pénztárnok Tek. Dr. Hintz György urat a fennhagyandók fennhagyásával az 1873-iki számadás terhe alól felmenteni.

Tisztünkhez tartozván még a f. évi költségvetésnek elkészítése is, ezt a következőkben bátorkodunk előterjeszteni.

Remélt bevétel.

1., Urbéri papirok után	500 frt.
2., Kölcsönre adott tőke után kamat	1200 „
3., Alapítványok után	700 „
4., Részvény díjjak után	1000 „
5. Köztelek jövedelme	1400 „

Összesen: 4800 frt.

Kiadási előirányzat:

1., Hivatalnokok és személyzet fizetése	2450 frt.
1., Köztelki napszámokra	1800 „
3., Szőlős kerti kiadásra	100 „
4., Hirlapok, könyvek és nyomda	200 „
5., Adó és biztosítás	50 „
6., Postai költségek és apróságok	100 „
7., Előre nem látottakra	100 „

Összesen: 4800 frt.

Mielőtt tiszteletteljes jelentésünket bezárnok, bátrak vagyunk a pénztárnoki javadalmaszást iránt egy indítványt tenni.

Az egyleti pénztárnok eddigi javadalmaszása abban állott, hogy a befolyt rendes jövedelem után 5% jutalékot nyert díjazás fejében. Ezen jutalék a lefolyt évben csak 106 frt. 75 krt. tett és az ijesztő mérvben növekedő hátralékokkal szemben, melyeknek behajtására a pénztárnok természetesen képtelen, bátran azt mondhatjuk, hogy tán még inkább csökkenni fog, a pénztárnoki teendő pedig a hátralékok felszaporodtával egyes arányban nő. Azért tiszteletteljesen alóírt bizottság azon nézetének ad kifejezést, hogy a pénztárnoki fizetés bizonyos összegben rendszeresíthető, mely összeget évi 300 frtban véljük megállapítandónak. Az egyletre új teher ezen rendszeresített fizetésből nem fog háromolhatni, mert a biztosan behajtható hátralékok kamatai elég fedezetül szolgálnak ezen kiadási tételre nézve. Indítványunk elfogadását melegen ajánlva, a tisztelt közgyűlésnek maradunk, alázatos szolgál:

Kolozsvárt, 1874. martius hó 11-én.

Nagy Eereenz s. k.

Filep István s. k.

Gamauf Vimos s. k.

mint a számvizsgáló bizottság tagjai.

A pénztárvizsgáló bizottság jelentése után felolvastatik az igazgató választmányának véleménye a pénztárvizsgáló bizottság indítványaira nézve, melyet közgyűlés is helyeselve a következő határozatokat hozza:

a) az alaptőke rovatnak 1543 frt. 44 kr. készpénz követelése a bevárando hátralétekből fedezendő és azután leirandó.

b) a tisztí és kerti személyzet fizetése, mely eddig két rovatban volt elszámolva, egy rovatban egy tótelé egyesítendő.

c) a versenydíj alap — mintán erre a t. gyűjtő Szentgyörgyi József ur engedélyt adott — mint külön alap beszünetendő és az u. n. arany alapba beolvasztandó.

d) azon kedvezmény, mely szerint az alapítványaikat még be nem fizetett tagok azokat a kötelezett összegnek megfelelő névértékű urbéri papirokkal törleszthessék és mely a jelen közgyűlés napjával megszűnik, — újabb két évre azaz az 1876. évi közgyűlés napjáig kiterjesztetik és ezen határozat az illetőknek tudomására hozandó. Közgyűlés azonban határozottan kimondja, miszerint ezen kedvezmény csak azon alapító tagokra alkalmazandó, kik beperelve nincsenek.

e) az egyleti pénztárban lévő 500, 100 és 50 frtos urbéri kötvények 1000 forintosokért beváltandók, mely becserélés a jövőben is mihelyt elegendő kisebb kötvény a pénztárban összegyűlt, eszközöndő.

f) egyleti pénztárnok Tek. Dr. Hintz György ur a fennhagyandók fennhagyásával az 1873 évi számadás terhe alól ezennel felmentetik és nékie buzgó fáradozásáért jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatik.

g) a 4800 frt. bevétel és 4800 frt. kiadásban előirányzott költségvetés elfogadtatik, jövőre azonban az előirányzat a zárszámadással együtt kinyomatandó és kiosztandó lesz, hogy annak esetleges megvitatása lehetségessé tétessék.

h) a pénztárnoki díjazás rendszeres fizetéssé alakittatik át és évenkénti 300 forintban állapittatik meg. —

5., Elnök bemutatja a Gróf Pongrácz István ur helybeli huslégmentesítő gyárából beküldött és szemlére kiállított gyártmányokat, melyek a gyártási műtétet nyolcz különböző stadiumban tüntetik fel és melegen ajánlja a gazdaközönség figyelmébe ezen életrevaló vállalatot; —

közgyűlés nagy érdekléssel szemlélte a kiállított tárgyakat és kóstolás után megismerkedve a szolenczék tartalmával a benük foglalt húst minden tekintetben kifogástalannak találta. —

6., Indítványok fenn nem forogván, —

Elnök a megjelent tagoknak szives türelmükért köszönetet mond és a közgyűlést bezárja.

Gamauf Vilmos.

egy. titkár.

Az állat- és növényhonosító társaság által Budapesten az állatkertben 1874. évi június 4-től 11-ig államsegély mellet rendezendő országos baromfi kiállítás programja.

Az állat és növényhonosító társaság, tekintve azon körülményt, hogy a baromfi tenyésztés a folyton növekedő szükséglet és árak mellett hivatva van különösen kisebb gazdaságokban és nagyobb piacok közelében nem megvetendő jövedelmi ágat képezni, a baromfi tenyésztést előmozdítandó s iránta az érdekeltséget felköltendő, az állatkertben Budapesten folyó évi június hó 4—11-én baromfikiállítást rendez, mely-

ben leendő részvételre a baromfi tenyésztő közönséget ezenel tisztelettel meghívja, —

1. §. A kiállítás tárgyait képezik: egészséges, ép és hibátlan mindenféle tyúkok, pulykák, ludak, és kacsák rendes és hizott állapotban, továbbá baromfi tenyésztési eszközök mint: czélszerű etetők, itatók. költő-fészkek, stb. hizláló ólak és tenyészdek tervezetei és irodalmi termékek.

2. §. Jutalmaztatni fog a jó, szép és czélszerű.

3. §. A jutalmak magyar aranyok és ezüst forintosokból állanak, és következőképp tüzetnek ki:

1.) 3 díj egyenként	5 arannyal	=	15 arany
2.) 3 díj	3 " "	=	9 " "
3.) 3 díj	2 " "	=	6 " "

összesen 30 drb. arany.

4.) 2 díj egyenként	10 ezüst frt	=	20 ezüst frt.
5.) 3 díj	5 " "	=	15 " "
6.) 4 díj	3 " "	=	12 " "
7.) 6 díj	2 " "	=	12 " "

összesen 59 ezüst frt.

Ezen jutalomdíjakon kívül disz-okmányok is fognak kiadatni.

4. §. A jutalmak június hó 4-én egy úgy helybéli, mint vidéki e czélra külön felkért szakértőkből álló bizottság által ítéletnek oda.

5. §. A kiállítás befejezte előtt a kiállított tárgyakat a helyszínéről elvinni nem szabad.

6. §. A kiállítandó tárgyak legkésőbb folyó évi május hó 15-ig egyszerű levélben, mely az állatkert igazgatóságához (Budapest, városliget, állatkert) intézendő, bejelentendők, mely alkalommal a kiállíté az iránt is nyilatkozik, vajjon kiállítandó tárgya eladó-e? és igenlő esetben mily áron?

7. §. A kiállítandó tárgyak az állatkert igazgatóságához kell hogy legkésőbb június hó 3-án érkezzenek. A tárgyak bérmentesen küldendők. A kosarakra, vagy ketrecekre, melyekben az állatok küldetnek, a küldő neve, lakása, a baromfi neme, faja, száma, színe, fa táblára írva megerősítendő. Az el nem adott baromfi a kiállítás befejeztével tulajdonosának saját költségén viszaküldetik.

A küldés módját illetőleg megjegyeztetik, miszerint az legczélszerűbben a postán eszközölhető, mert a posta gyorsan szállít s kis szállítmányoknál nem is drágább mint a vasuti szállítás — A kosárba vagy ketreccbé, melyben az állatok szállítatnak, két bögre megerősítendő melynek egyikébe az eleség, másikába pedig vízbe áztatott kenyér teendő, mivel a bögrébe egyszerűen öntött víz könnyen kiömölhet. — A szállító ketrecz vagy kosár elővigyázatból zsákvászonnal levarrandó, az állatok alá pedig puha szalma vagy széna teendő.

7. §. Az állatok tartásáról és gondozásáról a társaság díjtalanul gondoskodik, csupán csak az eladott állatok után szed be e czímen darabonként 25 krajczárt. Helypénz hasonlólag nem fizettetik.

9. §. Minden kiállító jogosítva van a baromfi bármely neméből két törzs*) kiállítására; e számon feletti kiállítás iránt, az állatkerti igazgatóság külön nyilatkozik.

*) Egy törzs — egy him és két nőstény állat,

10. §. A kiállítóknak a kiállítási bizottság intézkedéseiben meg kell nyugodniok a mi t. i. a kiállítási tárgyak elhelyezését, a jutalmak oda ítéletét sat. illeti.

11. §. A fajtyukoknál azok faja világosan megnevezendő.

12. §. Az állat és növényhonosító társaság tyúkászata nem pályázik a díjakra.

13. §. A díjazás eredménye valamennyi hazai gazdasági szaklapban és napi lapokban is közöltetni fog.

14. §. A kiállított megvehető s jelesnek talált állatok a társulat által megfognak vétetni, s a kiállítás tartama alatt kisorsoltatnak. Egy darab sorsjegy ára 10 kr. A sorsolás eredménye hasonlólag közöltetni fog.

15. §. A kiállítás megtekintése a közönség számára díjtalan, s csak is a rendes állatkerti bemeneti díj fizetendő. Kiállítók ezt sem fizetik.

16. §. Programmok bérmentes megkeresésre az állatkerti igazgatóság által bárkinek küldetnek.

17. §. Minden egyéb felvilágosítást az állatkert igazgatósága nyújt.

A kiállítási bizottság:

Grubicy Géyza,

b. elnök

Xantus János, Frivaldszky János, Fekete József,

b. t.

b. t.

b. t.

Dr. Karl János

Serák Károly

b. t.

b. t. állatkerti igazgató.

Levelezés.

Dicső-Szent-Márton april 19.

A küküllő-megyei gazdasági egylet által f. hó 13-ik napjára hirdetett juhkiállítás, ez alkalommal — csaknem kizárólag — a kisebb telkes gazdák részvétele mellett tartatott meg, mennyiben a nagyobb birtokosok közül, egyedül Splényi Antal báró jelent meg, kiállítván jeles juhnyájának egy néhány kitünőbb példányait. Eredménye e kiállításnak a megejtett bírálatok szerint a következőkben mutatható u. m.

I. A hágókosokért kitűzött három díjra versenyzett kilencz kiállító 14 darab kossal, melyek közül az első díjat — „állami ezüst érem“ — báró Splényi Antal; a másodikik jutalmat — 10 frt. o. é. bajomi Lang Johan; a harmadikat — 5 frt. o. é. — pedig ugrai Székely János nyerte.

II. Anyajuh a három kiállító részéről hat darab volt bemutatva, — ezek közül az első díjra dombói Székely János; a második díjra balázstelki Medesán Damitru; — az állami ezüst éremre pedig Splényi Antal báró által kiállított állatok lettek érdemesítve.

III. Kos és anyatokjokért két-két jutalom volt kitűzve u. m. öt-öt forint és két darab bronzérem — melyekre tizenegy versenyző jelentkezvén, ezek közül az előbbiért az öt forint jutalomba bajomi Szecselean Juon Prikuj részesített, — a bronzérmet pedig bajomi Szecselean Simon nyerte meg, — míg az utóbbiért az öt frt. jutalomdíj bajomi Lang Johannak;

a bronzérem pedig dombói lakos Székely Jánosnak íteltetett.

Felemlítendőnek találjuk még a bírálók azon nyilatkozatát, miszerint a Splényi báró által, — a programba megállított minőség szerint — kiállított állatok, mindenik osztályzatban jóval fölülmulták a verseny társakat, miért is a bárónak ebbeli kimutatott sikeréért az elismerés egy dicséző okmányba is külön kifejeztetett, — a pénzjutalmat azonban fennebb a II. és III. osztályzatba eső állatokért, a kiállító kisebb gazdáknak osztattattak ki, czélja lévén az egyletnek különösen ezeket ösztönözni az állattenyésztés fejlesztésére. —

a. i.

EGYVELEG.

* **Értesítés.** A földmivelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. ministerium intézkedése folytán az allgauer fajta tenyész szarvasmarha behozatalok hatodika fog május hó első napjaiban eszközöltetni. Ezen intézkedésre a gazda közönség azon megjegyzés mellett figyelmeztetik, hogy az említett tenyészállatokat szerezni szándékozóknek ezuttal ismét úgy mint ez a múlt évi behozatal alkalmával történt, több előny nyújtatik. Nevezetesen: Az allgauer szarvasmarha vásárlását Allgauban és a szállítás felügyeletét a Bécs melletti penzingi vasúti állomásig Méltóságos Berzeviczy Egyed ur, a szepesmegyei gazd. egyesületnek e végből felkért elnöke fogja eszközölni, ki szíves volt az eddigi behozataloknak intézésére is vállalkozni. A penzingi állomáson az állatok úgy, mint az a múlt évben eszközölt behozatal alkalmával is történt, sorshuzás utján fognak a megrendelők közt elosztatni, s azok által átvéttetni. A nemes tenyész állatok beszerzésére buzditást adandó, a ministerium azon megrendelőknek, kik ez iránt folyamodni fognak, az állatok szállítása körül felmerülő költségeket Allgauból a penzingi határ állomásig megtéríti, úgy hogy a megrendelőket csak az állatoknak Allgauban fizetett eredeti vétel ára fogja terhelni, valamint az állatoknak a penzingi állomástól rendeltetési helyükig leendő szállításának költsége. Ezen kedvezményt igénybe venni szándékozók kérvényeiket legfeljebb e hó végéig tartoznak a fentnevezett ministeriumhoz intézni. A megrendelések, úgy minden a hozatalra vonatkozó kérdések Berzeviczy Egyed cs. és k. kamarás, a szepes megyei gazd. egyeslet elnökéhez Szepes Nagy Lomnicz u. p. Poprád legkésőbb e hó végéig intézendők. A megrendelők által ugyan az utóbb említett czim alatt előlegesen beküldendő összegek a következők: hágó képes bikáért 250 frtól — 300 frtig, csekélyebb fajtaért 200 frt. nehezebb fajta fejős tehénért 320 frtól — 350 frtig könnyebb fajta őszkor ellő 240 frtól 280 frtig másfél éves üszőért 180 frtól — 200 frtig, egy éves üszőért 120 frtól — 170 frtig, borjúért 100 frt. Ezen magas árak az állatok keresett voltában találják magyarázatukat. Az eddigi hozatalok alkalmával bejött állatok azon vevőitől, kik az állatokat megfelelő jó tartásban részesítették, teljesen kielégítő eredménnyel tanuskodó jelentések érkeztek, melyek a múlt év folytán a gazdasági

szaklapok utján több ízben a gazda közönség tudomására hoztattak. A jelenlegi hozatalra előjegyezettek: a szepesmegyei gazd. egyesület 12. állatra, a lipótmegyei gazd. egyesület 4. állatra. A további megrendelések is köztudomásra fognak hozatni. Budapeston, 1874. april hó 13-án.

* A diószegi vinczellérképezde tanulói mint értesülünk, tanáraik vezetése alatt vasárnap délutánoként] bárkinék díjtalanul fákat nemesítenek és ezen üdvös tevékenységüket meg is kezdték. Felesleges említenünk, mily nagy horde-rejü befolyást gyakorolhatnak ezáltal a vidék gyümölcsenyésztésére és teljes elismerésünket nyivánítjuk az intézet derék vezetőinek, kik a pomologia vívmányait ily gyakorlati uton népszerűsítik.

* Az országos baromfi kiállításnak lapunk mai számában egész terjedelmében közlött programját melegen ajánljuk t. olvasóink szives figyelmébe, Az állattenyésztésnek ezen sokak által kicsinyesnek tartott ága, haladottabb államoknak, kivált Franciaországban, már régóta dús jövedelmi forrását képezi, míg nálunk még korántsem részesül a kellő figyelmében. A kiállítással egyidejűleg akár vétel akár sorshuzás utján kiváló baromfitörzskre lehet szert tenni s azokat otthon szaporítani. Az állatokon kívül a tenyésztési eszközök is belesznek mutatva s így az elismert minőségű baromfiak mellett azok felnevelésére szolgáló legcélszerűbb eszközök is ismertette lesznek.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Főmunkatárs: Vörös Sándor.

H i r d e t é s e k.

TAUFFER FERENCZ

Kelozsvártt.

Ajánlja a T. cz. gazdaközönségnek dusan ellátott

mag- és termény-raktárát,

hol is mindennemű löhere, fűta-karmány, répák, bükköny, KANADAI és sziberiai zab, kerti és virágmagvak a legjutányosabb árakban kaphatók.

(1)

(17—26)

Jelzalog-kölcsönök

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzvizonyoknak — 5000 frttól a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvártt, „Ovár, bástya-utca 6. sz. (Ertekezhetni posta útján, vagy személyesen, naponta d. u. 1-től 4-ig.) 17-52

TARTALOM: Pályázati hirdetés. — Gyümölcsiparunk multja, jelene jövője (Folytatás). — Gazdasági szemle a bécsi közkiállításán. (Folytatás). — Társalgó: — Közgyűlés 1874. ápril 14-én (Folytatás és vége). — Az állat- és növényhonosító-társaság által Budapesten az állat kertben 1874. évi június 4-től 12-ig államségely mellett rendezendő országos baromfi állítás programja. — Levelezés. — Egyveleg. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár		Egy osztrák mérő — 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	zab	török-buza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
ára krajczárokbán										
Kolozsvár	ápril 10	770—800	480—500	460—480	170—190	430—440	160	90	1100	23
Nagy-Várad	mart. 31	690—780	580—651	180—540	210—230	420—450	120	80	900	26
Maros-Vásárhely	ápril 9	662—670	466—490	438—466	170—190	—	210—240	110—150	1300	20
Károly-Fehérvár	ápril 4	657—675	505—520	458—475	200—215	—	260—275	80—95	1150	22
Nagy-Szeben	septem. 29	620—687	—	467—507	180—133	533—600	80—85	60	700	22
Brassó	febr. 28	648—728	573	454—462	146—153	343	—	—	—	20
Besztercze	ápril. 7	700—780	520	480	200	—	100—140	80—130	750	15
Nagy-Enyed	ápril. 9	600—650	500—563	450—470	175—190	—	280—290	55—65	1100	20
Szamosujvár	márt. 30	640—720	480—560	420—460	150—160	—	250	50	1600	20
Deés	ápril. 7	680—720	600—640	430—440	180—200	—	130—140	65—90	800	16
Torda	septem. 23	600—640	540—580	400—420	100—110	—	170—180	70	800	15

Erdélyi földtehermentesítési kötvény 73 frt 50 kr. Ezüst árkelet 105-58.

Bécsi marhavásár: Felhajtott 3679 darab hizó ökör. A forgalom gvenge; árak: magyar 28—30½ frt. német hizó ökör 30—32 frt. a vágósúly mázsája.

VICTORIA

(3)

biztosító társaság Kolozsvártt (alapítva 1865-ben)

(9—26)

biztosításokat eszközöl.

I. Tüzkárok ellen: mindenféle épületek, gyárok raktárak, kereskedési és ipar cikkek és készletek, házi berendezések, gazdasági eszközök, elcsépelet vagy csépeletlen gabona neműekre és széna s egyéb takarmányokra, épületben vagy szabad ég alatt (a villámcsapás által okozott tüzkár szintén megtérítettik.)

II. Jégkárok ellen: minden nemű mezei terményekre, mint takarmány füvek, kukuricza, gabna félék, olajos növények, szőlő és dohány termésre (a kár felvételi költségeket a társaság hordozza s a megbecsült kár egészen fizettetik.)

III. Az emberéletére minden módozatokban mint:

- a biztosított bármikor történendő halálakor fizetendő tőkére
- két biztosított egyén bármelyikének hamarabb bekövetkező halálakor fizetendő tőkére,
- a biztosított előre meghatározott korévében fizetendő tőkére
- kiházasítási tőkére
- nyugdíjakra minden nemben, végre
- Elfogadunk az általunk megnyitott és biztosított eredményü túlélési csoportokba teljesítendő betéteket

A „Victoria“ által kifizetett károk összege

KÉT MILLIÓT

halad s biztosítóinak káraik gyors és méltányos kifizetéseért nem csak alap- és tartaléktőkével, de évenként a milliót haladó bevételeivel is jót áll.

Közelebbi felvilágosítással szolgálnak a vezér-, fő- és alügynökségek s felügyelők.

Ajánlatok, ügynökségek vagy felügyelőségek elvállalása iránt, egyenesen az igazgatósághoz intézendők.

A „Victoria“ biztosító társasága

Nyomatott K. Papp Miklósnál Kolozsvártt.